

Сумська класична гімназія з поглибленим вивченням
англійської мови з 1-го класу, м. Суми

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Швидка комп'ютеризація суспільства, використання комп'ютерів у різних галузях господарства та в побуті, специфічні властивості сучасної обчислювальної техніки зумовили проведення педагогічних досліджень щодо можливостей використання комп'ютерних технологій у навчанні іноземним мовам. Як можна удосконалити та інтенсифікувати навчальний процес є вихідним питанням цих досліджень.

Одне з основних завдань комп'ютера у навчальних закладах – це організація роботи учнів і студентів за допомогою спеціально розроблених комп'ютерних навчальних програм (КНП). КНП повинні враховувати сучасні дидактичні та психологічні концепції, зміст та методику викладання предмета. Ці програми відносяться до комбінованих навчальних засобів і почали використовуватись з 80-х років 20 століття. [5]

На сьогодні набутий досить багатий досвід використання комп'ютерів та комп'ютерних навчальних програм у навчально-виховному процесі. Практика дозволила усвідомити їх сильні та слабкі сторони. Праці таких вчених, як Фадєєв С.В, Уваров О.Ю., Городинський І.В., Скибицький Е.Г. свідчать, що стрімке втручання комп'ютерів у життя та процес навчання зокрема примушує викладачів іноземних мов вирішувати проблеми, про які десять років тому жоден лінгвіст не підозрював. Немає нічого дивного в тому, що не кожний викладач виявився готовим до широкого впровадження комп'ютерів у таку нетрадиційну сферу, як навчання іноземним мовам. [2, 8, 9]

Тож актуальною є систематизація вимог, що висувуються сучасною методикою викладання до програм та форм їх практичного застосування, а також аналіз навчальних результатів, яких вдається досягти з урахуванням вищезгаданих вимог. Все це

має слугувати методологічною базою для створення нових комп'ютерних навчальних програм та методик їх застосування.

Швидкість та надійність обробки будь-якого виду інформації; розширення можливостей показу навчальної інформації; можливість моделювання за допомогою комп'ютера різних процесів; можливість активізувати змістовну, операційну та мотиваційну сторони навчального процесу; додаткові можливості для індивідуалізації та диференціації навчання; можливість формування за допомогою КНП в учнів рефлексій своєї діяльності; можливість створення КНП умов для оволодіння учнями способами організації власної навчальної діяльності; здатність комп'ютера діяти як засіб навчальної комунікації – все це складає потенціал застосування комп'ютера та КНП у навчанні іноземним мовам. [3]

Але необхідно пам'ятати, що комп'ютер у навчальному процесі – не механічний педагог, а засіб навчання, підсилюючий та розширюючий можливості навчальної діяльності студентів або учнів. Те, чого викладач бажає досягти в результаті використання комп'ютера, в нього необхідно запрограмувати. Таким чином, комп'ютерні навчальні програми повинні брати на себе більшість рутинної праці викладача, звільняючи час для видів творчої діяльності, які на сучасному рівні розвитку техніки не можуть бути віддані комп'ютеру. [4, 9]

Проаналізувавши методичну літературу з викладання англійської мови та певний перелік комп'ютерних навчальних програм, можна прийти до висновку, що у відповідності до сучасного рівня методології викладання англійської мови, перед КНП повинні висуватися наступні вимоги [1-9]:

- узгодження з цілями та задачами навчання, специфікою та змістом навчального предмета, очікуваним рівнем формування в учнів та студентів знань, умінь та навичок;
- послідовність у вивченні іноземної мови;
- повнота вивчення граматичного, лексичного та фонетичного мінімумів кожного з етапів навчання;
- пропорційний розвиток сприйняття на слух, мовлення, читання та письма;

- можливість варіювання рівня проблемності, складності завдань та інтенсивності пред'явлення інформації;

- можливість застосування різних форм організації занять (наприклад: студент - комп'ютер, група студентів - комп'ютер, група студентів - група комп'ютерів, викладач - студент - комп'ютер, викладач - група студентів - комп'ютер, викладач - група студентів - група комп'ютерів);

- можливість постійного контролю діяльності та фіксації цього контролю, допомога викладачу у перевірці правильності виконання завдань; а також негайне та постійне підтвердження правильності навчальних дій кожного учня;

- врахування психоемоційних та вікових особливостей учнів та рівня їх розумового розвитку;

- допускати змінювання параметрів КНП, варіювання та розробку окремих завдань;

- можливість швидкого вводу відповідей без тривалого їх кодування чи шифрування.

В цілому КНП повинна підвищувати ефективність навчального процесу та інтерес до вивчення іноземної мови.

Серед великої кількості (не менше кількох десятків) часто аматорських навчальних програмних розробок доцільно виділити кілька професійних КНП, націлених на вивчення англійської мови. Слід констатувати, що проблема пошуку в наш час перетворилася в проблему вибору і тому, крім розробки загальних критеріїв оцінки придатності програми до вживання, варто охарактеризувати найбільш серйозні КНП.

Слід врахувати, що якісної програмної продукції небагато. Наприклад, класичні електронні підручники для молодшого шкільного віку представлені тільки двома програмами: досить дорогим "Let's Go!" фірми DynED International та маловідомою серією "Тимо". Не має аналогів знаменитий "Професор Хіггінс", оскільки це кращий електронний підручник, що дозволяє самостійно відпрацьовувати вимову. За допомогою програм "Англійський шлях до досконалості" (SLS, "МедиаХауз") та "Talk to Me!" фірми Auralog можна вступити до усного діалогу з комп'ютером, хоча, слід зауважити, можливості останніх програм

досить обмежені. Для корпоративного використання підходить продукт English Discoveries, спільної розробки компаній Edusoft и Berlitz International. Цей великий, що займає 12 компакт-дисків мультимедіа-курс призначений виключно для навчальних закладів. English Discoveries складається з п'яти рівнів: навчального, основного, вищого і практичного. Курс охоплює всі граматичні конструкції англійської мови та більше 3000 лексичних одиниць.

Крім English Discoveries, можна використовувати мультимедіа-курс розмовної англійської мови, а також English Express фірми Interactive Language Teaching Ltd та Reward Intern@tive від фірми "Новый диск". Для персонального або домашнього використання остання програма найбільш прийнятна.

Новітні педагогічні дослідження свідчать, що сучасним методично грамотно розробленим КНП з використанням мультимедіа (поєднання аудіо та відео ефектів) технологій властиві такі якості [1-9]:

- КНП дозволяють зробити процес навчання більш інтенсивним на основі виконання дітьми різних, але рівних за складністю завдань, вони дозволяють збільшити кількість видів завдань та включити усіх учнів в роботу;

- встановлено, що увага учня під час роботи з інтерактивною КНП на базі мультимедіа, як правило, подвоюється у порівнянні з класичними методиками навчання, тому час необхідний на вивчення конкретного матеріалу скорочується в середньому на 30%, а набуті знання залишаються в пам'яті значно довше й пізніше легше відновлюються для застосування на практиці після короткого повторення;

- краще та більш глибоке розуміння матеріалу, що вивчається;

- вдосконалення процесу презентації нового матеріалу — учень може зупинити презентацію на будь-якому її етапі та передивитись матеріал ще раз, добиваючись більш повного розуміння кожного пункту;

- під час роботи з КНП, особливо в інтерактивному режимі, нерозуміння суті понять стає більш помітним і причому виявляється більш явно;

- КНП розширюють можливості диференціації завдань за рівнем складності у відповідності до рівня знань та розумових здібностей учнів;

- підвищується мотивація вивчення навчального предмету та інтерес до нього;

- усі навчальні програми включають у себе елемент гри, у цьому їх принципова відмінність від збірок вправ для навчання іноземній мові. Дотримуючись логіки гри, учень може навіть не усвідомлювати, що насправді виконує безліч вправ, націлених на засвоєння граматики або лексики, він виконує їх без зайвого напруження і тому легше досягає результату;

- сприяють формуванню навичок самостійної роботи в учнів молодших класів. При навчанні з використанням комп'ютера учні виконують вправи одночасно, при цьому кожному повідомляється результат, бо КНП фіксує кількість помилок кожного учня при виконанні кожного завдання.

Таким чином, широке застосування КНП, за умови її правильного вибору на основі урахування запропонованих у статті системних критеріїв, відкриває безліч можливостей для вдосконалення навчально-виховного процесу у сфері іноземних мов. Розроблені системні критерії полегшують процес вибору КНП з необхідними характеристиками, що є суттєвим в умовах все більшого наповнення ринку програмами різної якості. Оволодіння КНП щодо англійської мови, прискорює процес опанування програм, призначених для вивчення інших мов, а також, що заслуговує уваги, КНП, призначених для вивчення інших предметів. Слід визнати, що на сьогодні ще залишаються проблеми розробки якісних КНП для конкретних навчальних курсів і конкретних умов навчання, а також необхідного для масового впровадження КНП рівня матеріального забезпечення закладів освіти.

Список литературы

1. Бовтенко М.А. (Новосибирский колледж связи) О критериях оценки качества обучающих программ по иностранному языку. <http://www.nsu.ru/archive/conf/nit/95/>
2. Городинский И.В. (Сибирская геодезическая академия), Скибицкий Э.Г. (Институт программных средств обучения РАО). Педагогическая целесообразность разработки и внедрения компьютерных обучающих систем в школу:
<http://www.nsu.ru/archive/conf/nit/95/>
3. Далингер В.А. (Омский педагогический университет) Компьютер и развитие творческого мышления учащихся
<http://www.nsu.ru/archive/conf/nit/95/>
4. Кортава Л.Г., Волков А.А., Никитин М.А., Височан А.Л. (Специализированный Учебно-научный центр Новосибирского госуниверситета) Опыт использования коммуникационных средств в учебном процессе СУНЦ НГУ.
<http://www.nsu.ru/archive/conf/nit/95/>
5. Носенко Э.Л. ЭВМ в обучении иностранным языкам в вузе: Учеб.-метод. пособие. – М.: Высшая школа, 1988;
6. Лебедев В.Г. (Международная лаборатория интеллектуальных систем "СИНТЕЛ") Полякова Г.Л. (Новосибирский университет) Создание компьютерных обучающих систем по английскому языку и музыке.
<http://www.nsu.ru/archive/conf/nit/95/>
7. Молоков Ю.Г., Сапрыкина Г.А. (Институт программных средств обучения РАО) Использование мультимедиа-технологий при разработке педагогических программных средств.
<http://www.nsu.ru/archive/conf/nit/95/>
8. Уваров А.Ю. Электронные учебники: теория и практика. – М., 1999.
9. Фадеев С.В. ЭВМ в преподавании русского языка как иностранного. – М.: Русский язык, 1990;